

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทำนาย (predictive research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนและตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคกระดูกพรุน และอำนาจการทำนายของตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคกระดูกพรุนและพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนของสตรีวัยหมดประจำเดือน

กลุ่มตัวอย่างเป็นสตรีวัยหมดประจำเดือนที่มีอายุ 40 ถึง 59 ปี มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2544 จำนวน 333 ราย ได้มาจากการสุ่มเลือกแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัย และคณะสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของโรเซนสต็อก (Rosenstock, 1974) เป็นกรอบแนวคิด ประกอบด้วย 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคกระดูกพรุนของสตรีวัยหมดประจำเดือน ประกอบด้วย 5 ตอน คือ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคกระดูกพรุน การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคกระดูกพรุน การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุน การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุน และสิ่งกระตุ้นของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุน มีข้อคำถามจำนวน 97 ข้อ ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามส่วนนี้เท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนนี้เฉพาะตอนที่ 1 ถึง 4 เท่ากับ 0.92

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนของสตรีวัยหมดประจำเดือน มีข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.97 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านผู้นำชุมชนของแต่ละชุมชน พร้อมทั้งแนบหนังสือขอความร่วมมือ คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม และการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์จำแนกประเภทแบบขั้นตอน (stepwise discriminant analysis)

ผลการวิจัย

1. สตรีวัยหมดประจำเดือนปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนโดยรวมอย่างสม่ำเสมอเพียงร้อยละ 2.40 แต่ปฏิบัติไม่สม่ำเสมอถึงร้อยละ 97.60
2. สตรีวัยหมดประจำเดือนมีการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคกระดูกพรุน และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนระดับค่อนข้างต่ำ ขณะที่การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคกระดูกพรุน และการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนระดับค่อนข้างสูง นอกจากนี้สตรีวัยหมดประจำเดือนร้อยละ 75.07 ไม่มีสิ่งกระตุ้นของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนโดยรวม
3. จากตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพ 4 องค์ประกอบ การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุน การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคกระดูกพรุน และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนเป็นปัจจัยทำนายจำแนกกลุ่มของสตรีวัยหมดประจำเดือนที่ปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนโดยรวม ซึ่งมีค่าอำนาจการทำนายจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดตามลำดับ ส่วนการรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคกระดูกพรุนไม่เป็นปัจจัยทำนายจำแนกกลุ่มดังกล่าว

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพและพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนในสตรีวัยหมดประจำเดือน ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น ผลการวิจัยที่ได้จึงไม่สามารถนำไปอ้างอิงถึงสตรีวัยหมดประจำเดือนโดยทั่วไปได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนบางส่วนของแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของโรเซนสต็อค (Rosentock, 1974) โดยแสดงให้เห็นถึงตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพที่เป็นปัจจัยทำนายจำแนกกลุ่มของสตรีวัยหมดประจำเดือนที่ปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคระดูกพรุนโดยรวม ดังนั้นมีข้อเสนอแนะให้พยาบาลควรส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันโรคระดูกพรุนโดยรวมของสตรีวัยหมดประจำเดือน โดยมุ่งเน้นการหาแนวทางพัฒนารูปแบบการปฏิบัติเพื่อเพิ่มการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคระดูกพรุน และเพิ่มสิ่งกระตุ้นของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคระดูกพรุนให้มากขึ้น ตลอดจนให้การสนับสนุนการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคระดูกพรุนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสตรีวัยหมดประจำเดือน โดยมุ่งเน้นกลุ่มที่เป็นประชากรในการศึกษาครั้งนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาพฤติกรรมป้องกันโรคระดูกพรุนแต่ละพฤติกรรมย่อยของสตรีวัยหมดประจำเดือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อประเมินถึงความพอเพียงและเหมาะสม
2. ควรทำการศึกษาพฤติกรรมป้องกันโรคระดูกพรุนของสตรีวัยหมดประจำเดือนแยกเป็นแต่ละกลุ่มพฤติกรรมย่อย เนื่องจากการรับรู้ประโยชน์และการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติแต่ละกลุ่มพฤติกรรมป้องกันโรคระดูกพรุนอาจแตกต่างกัน
3. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมป้องกันโรคระดูกพรุนของสตรีวัยก่อนหมดประจำเดือน สตรีวัยใกล้หมดประจำเดือน และสตรีวัยหลังหมดประจำเดือน รวมทั้งศึกษาอำนาจการทำนายของตัวกำหนดความเชื่อด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมดังกล่าวของสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เพิ่มเติม
4. ควรทำการศึกษาค้นหาปัจจัยอื่นๆ ที่อาจส่งเสริมหรือขัดขวางการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคระดูกพรุนของสตรีวัยหมดประจำเดือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้
5. ควรทำการศึกษาหารูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันโรคระดูกพรุนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของสตรีวัยหมดประจำเดือนแต่ละชุมชน
6. ควรพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น และนำไปใช้ศึกษาในสตรีวัยหมดประจำเดือนกลุ่มอื่นๆ ต่อไป
7. ควรทำการศึกษาซ้ำ (research replication) ในกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มเลือกเป็นตัวแทนของสตรีวัยหมดประจำเดือนกลุ่มอื่นๆ เพื่อจะได้้นำผลการวิจัยไปอ้างอิงได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

8. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบสิ่งกระตุ้นของการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคกระดูกพรุนของสตรีวัยหมดประจำเดือนกลุ่มอื่นๆ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University